

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2926/2023
20.11.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Зорице Булајић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., коју заступа пуномоћник Миодраг Лазовић, адвокат из ..., против тужене Компаније "Дунав осигурање" а.д.о. Београд, Главна Филијала осигурања Ниш, кога заступа пуномоћник Дејан Вуковић, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Нишу Гж1 61/23 од 29.03.2023. године, у седници одржаној 20.11.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиле, **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 61/23 од 29.03.2023. године и предмет **ВРАЋА** другостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 841/2022 од 14.09.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиле и поништено решење туженог бр. ... од 26.11.2018. године о отказу уговора о раду који је између тужиле и туженог закључен под бр. ...-.../... од 24.08.2018. године и обавезан тужени да тужиљу врати на рад и призна јој сва права по основу рада почев од 26.11.2018. године, као дана престанка радног односа па до повратка на рад. Ставом другим изреке, тужени је обавезан да тужиљи на име накнаде трошкова парничног поступка исплати 243.750,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 61/23 од 29.03.2023. године, ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом изреке, тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиле којим је тражила да суд поништи решење туженог бр. ... од 26.11.2018. године о отказу уговора о раду који је закључен између тужиле и туженог под бр. ...-.../... од 24.08.2018. године и да обавезе туженог да тужиљу врати на рад и призна јој сва права по основу рада почев од 26.11.2018. године, као дана престанка радног односа па до повратка на рад. Ставом другим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу другом изреке, тако што је одбијен као неоснован захтев тужиле за накнаду трошкова парничног поступка у износу од 243.750,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, а према наводима ревизије и због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужени је поднео одговор на ревизију тужиле.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 ... 18/20 и 10/23 – други закон) и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању тужила је била у радном односу код туженог на одређено време до 24.08.2018. године, када је закључила уговор о раду на неодређено време на пословима "... у Одељењу за Оспореним решењем туженог од 26.11.2018. године, тужили је отказан уговор о раду због повреде радне обавезе из члана 179. став 2. тачка 1. и 5. Закона о раду и то несавесно или немарно извршавање радне обавезе, као и повреде радне обавезе из члана 111. став 1. алинеја 1. и 13. Колективног уговора туженог од 27.07.2018. године, која се огледа у томе да тужила приликом извршавања радних обавеза и задатака није поштовала процедуру и рокове прописане интерним актима компаније који се односе на уплату премије осигурања, односно да је допунским извештајем о контроли од 21.09.2018. године утврђено да је у периоду 2017.-2018. године у односу на полисе из узорак које су наведене у извештају поступала супротно Одлуци генералног директора о наплати премије осигурања од 26.03.2013. године, супротно одредби члана 3. Правилника о плаћању премије и одобравању попушта и супротно другим прописима компаније који регулишу начин плаћања премије, тако што је од осигураника примала новац (премију) у готовини на руке и тај новац није уплаћивала одмах или најкасније сутрадан на рачун компаније као што је прописано, већ је уплату вршила са закашњењем од по неколико дана до 331 дан. Дуговани износ премије је на дан 15.06.2018. године износио 42.000,00 динара, а на дан 27.06.2018. године 12.000,00 динара. Поступање са продатим полисама осигурања од продаје до архивирања полисе пролази кроз различите фазе, а рад тужиле са полисама везан је за само једну фазу у току поступка са одређеном полисом и у рад са полисом су укључене различите службе и надлежни службеници туженог. Тужила је у раду имала отворене ставке, али су отворене ставке имали и сви запослени. Из извештаја интерне ревизије туженог утврђује се да су кашњења аутоматски евидентирана као кашњења у уплати премије што указује да време предаје полисе Служби контроле, а потом и време прокњижења нису били предмет ревизије, па су предметни извештаји непотпуни јер се не види динамика преласка одређене полисе из једне фазе поступања у другу, из чега би се јасно могло утврдити у којој фази је заправо до кашњења дошло. Поред тога, тужили је стављено на терет поступање супротно Одлуци генералног директора од 26.03.2013. године, која не регулише обавезу запослених на пословима продаје осигурања, да наплаћени новац од премије уплати на текући рачун компаније истог дана или најкасније сутрадан, већ се одређује да ће се наплата премије у готовини вршити искључиво преко шалтера банке или поште, што значи да наплата премије у готовини није предвиђена као начин плаћања, нити је уплата премије на рачун компаније од стране продавца осигурања у року који је

наведен прописана наведеном Одлуком. Тужила је у поступку контроле својом платном картицом извршила уплату премија по одређеном броју полиса. Утврђено је даље да је тужили стављено на терет извршење повреде радне обавезе која је настала у времену пре него што је Колективни уговор туженог ("Службени гласник Компаније", бр. 30/18) од 27.07.2018. године), ступио на снагу па је конкретизација, индивидуализација и правна квалификација повреде радне обавезе која се тужили ставља на терет извршена на основу општег акта туженог који није важио у време које је у оспореном решењу означено као време извршења повреде радне обавезе.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је усвојио тужбени захтев, налазећи да је предметно решење о отказу уговора о раду незаконито, јер у дисциплинском поступку против тужиле није утврђено да ли је до кашњења дошло у домену рада референта продаје, односно преузимаача ризика на ком радном месту је радила тужила, или је до кашњења дошло у домену рада контролора или Службе финансија приликом прокњижења премије, нити да је тужила од корисника осигурања примала новац за уплату премије, а потом да новац није уплаћивала, већ је са уплатом каснила и исти користила за сопствене потребе. Чињеница да је тужила у поступку контроле својом картицом извршила уплату премија по одређеном броју полиса није сама за себе апсолутни доказ да је тужила имала свесну намеру да несавесно и неуредно извршава своје радне обавезе, јер у току дисциплинског поступка није утврђено на који начин и под којим околностима је дошло до тога да постоји одређен број неуплаћених полиса, већ је ова околност прихваћена као основ постојања повреде радне обавезе на страни тужиле. Како у дисциплинском поступку није јасно и недвосмислено утврђена кривица тужиле оспорено решење је поништено и тужени обавезан да тужилу врати на рад.

Другостепени суд је изразио супротно становиште, налазећи да је првостепени суд на утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право, будући да да су постојале неправилности у раду тужиле које чине повреду радне обавезе, која јој је стављена на терет, јер није поштовала процедуру и рокове прописане интерним актима Компаније који се односе на уплату премије осигурања, закључујући да до кашњења у плаћању премије није дошло због неажуриности финансијске службе туженог, већ због неуплаћене премије, при чему је интерним актима туженог предвиђено да се наплата премије у готовини врши искључиво преко шалтера банке или поште, што значи да плаћање премије директно продавцу осигурања није предвиђено као начин уплате премије. Повреда радне обавезе предвиђена Колективним уговором туженог од 27.07.2018. године, у одредби члана 111. став 1. алинеја 1. и 13. је на исти начин била предвиђена и претходним Колективним уговором туженог који је објављен у "Службеном листу Компаније", бр. 5/15, 35/16 и 8/17, чија примена је продужена споразумом о продужењу рока важења Колективног уговора Компаније који је објављен у "Службеном листу Компаније", бр. 8/18. На основу изнетог, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиле као неоснован.

Одредбом члана 179. став 2. Закона о раду ("Службени гласник РС", бр. 24/05...95/2018), прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако својом кривицом учини повреду радне обавезе и то под тачком 1), ако несавесно

или немарно извршава радне обавезе; и под тачком 5), ако учини другу повреду радне обавезе утврђену општим актом, односно уговором о раду.

Насавесно и немарно извршавање радних обавеза постоји када се запослени на раду не понаша онако како изискују процедуре и рокови прописани интерним актима послодавца и стандарди условљени карактером радног процеса у коме учествује. У спору из радног односа, суд законитост оспореног решења цени са становишта правилне примене материјалног права, повреде правила поступка и чињеничног стања из оспореног решења. За законитост оспореног решења о престанку радног односа отказом уговора о раду довољно је постојање једног отказног разлога који представља основ за престанак радног односа, при чему је обавеза послодавца у поступку који претходи отказивању уговора о раду да поуздано утврди да је запослени својом кривицом учинио повреду радне обавезе.

У конкретном случају, првостепени суд је на основу утврђеног чињеничног стања закључио да, имајући у виду интерна акта туженог, те уобичајена правила поступања утврђена оценом исказа саслушаних сведока, у дисциплинском поступку против тужиле није утврђено да ли је кашњење које се тужилци ставља на терет искључиво у домену рада референта продаје, односно преузимача ризика на ком радном месту је радила тужилка, или је до кашњења дошло у домену рада контролора или Службе финансија приликом прокњижења премије, нити да је тужилка од корисника осигурања примала новац за уплату премије и на који начин и под којим околностима је дошло до тога да постоји одређен број неуплаћених полиса. Другостепени суд је прихватајући утврђено чињенично стање, закључио супротно да је тужилка поступала противно наведеним интерним актима, те да није поштовала процедуру и рокове прописане интерним актима Компаније који се односе на уплату премије осигурања. Тужилци је стављено на терет да је од осигураника примала новац (премију) у готовини на руке и тај новац није уплаћивала одмах или најкасније сутрадан на рачун Компаније као што је прописано, већ да је уплату вршила са закашњењем, при чему је комисија туженог извршила анализу одређеног броја полиса у поступку контроле по приговору тужиле и извршила корекцију у допунском извештају, у коме се даје приказ кашњења са уплатом премија за одређене полисе. У извештају су таксативно наведене полисе у којима постоји кашњење са уплатом премије, при чему се наплата премије у готовини врши искључиво преко шалтера банке и поште, из чега следи да плаћање премије директно продавцу осигурања није предвиђено као начин плаћања.

Полазећи од наведеног, за повреду радне обавезе тужиле у овом случају није толико од значаја време кашњења са уплатом премије по издатим полисама, мада ни та чињеница није занемарљива, већ чињеница да је тужилци стављено на терет да је од осигураника примала новац (премију) у готовини на руке и исти уплаћивала са закашњењем, супротно Одлуци генералног директора од 26.03.2013. године, која одређује да ће се наплата премије у готовини вршити искључиво преко шалтера банке или поште, што значи да наплата премије у готовини није предвиђена као начин плаћања. Комисија туженог извршила је анализу одређеног броја полиса у поступку контроле, а затим по приговору тужиле извршила корекцију у допунском извештају и у том смислу су и били наводи жалбе тужене, да првостепени суд није правилно оценио наведени извештај који по схватању жалбе није конкретно оспорен од стране

тужиље. Следом наведеног, другостепени суд није у потпуности разјаснио истинитост чињеничног стања из оспореног решења, са становишта садржине свих изведених доказа, односно истинитости чињеница које образују отказни разлог. Због тога је побијана другостепена пресуда морала бити укинута и предмет враћен другостепеном суду на поновно суђење, како би у поновном поступку отклонио наведене недостатке, имајући у виду жалбене наводе о погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању, те разјаснити наведене битне чињенице, како би био у могућности да донесе правилну и закониту одлуку.

На основу члана 416. став 2. ЗПП одлучено као у изреци решења.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**